

האדונים אירמאי, בורלא, ברגרין, הלקין, פאיאנס הצטדקו על היעדרם. האדונים בנעט, גינזברג, ינון, ליברמן נמצאים בחו"ל.

סדר היום: א. דברי אזכרה ליעקב פיכמן ז"ל

ב. הדעה על החלטות בענייני מוגחים ובענייני דקדוק

ג. בחירת נשיא, סגן נשיא, ועדים ויושבי ראש הוועדים

ד. דיון בעניין בחירת הברים

א. הא' שפאן קורא דברים

ליברמן יעקב פיכמן ז"ל

כשאנו עוקבים אחרי דברי ההערכה שהושמעו ושנתפרסמו על יעקב פיכמן בחייו ועתה אחרי פטירתו, קשה להשתחרר מהרושם, כי חוץ מכמה קווים מוסכמים ומקובלים, חוץ מכמה הגדרות שנעשו לנחלת הכלל ושמתגלגלות מפה לפה או מעט לעט, כגון: ליריקן רך ועדין, משרר הנוף, מבקר אימפרסיוניסטי טוב-עין, אמן המסה וכדומה, הרי שאר הדברים, הנאמרים עליו ועל יצירתו הם על-פירוב בדרך השלילה, בבחינת תארים שליליים, היינו: אינו דומה לשמעוני, או ליעקב כהן יבל"א, בביקורתו, אין הוא זועם ולוחם כפרישמן, אינו אנאליטיקן כפלוגי, וכן הלאה. סיבת הדבר נעוצה כנראה בזה, שיצירתו של פיכמן, השירה והפרוזה שלו, היא יצירה גלויה ובהירה, בלי מעקשים, בלי נפתולים ובלי הספוסים, יצירה שהלכה למישרים ללא קפיצות דרך וללא קפיצות מחשבה, כמעט אחת ברוחה ובמהותה מראשיתה ועד סופה, ולמעריכים לא היה בה כדי אחיזה, לא זיזים ולא בליטות ולא הפתעות, ולא היה בה חומר שניתן להידרש כמין חומר — לא סוד ולא רמז ולא מקום לדרשות חריפות, לפירושים דקים ולגילוי פנים כהלכה ושלא כהלכה.

אולם עם כל זה כשאנו באים לשבץ את יצירתו של פיכמן, את שירתו, את ביקורתו, את הפרוזה הגדולה והקטנה שלו במערכת ספרות התחייה, בין גדולי סופריה ויוצריה, הרי היא בולטת ביש שבה, בחיוב שבה, בסגולות חמד של מקוריות ועצמיות, גם בהגות וגם בפיוט, גם בדרכי הסגנון וההבעה שלה.

אפשר שיותר מיוצרים אחרים משמש יעקב פיכמן כסמל וכמופת של התחייה העברית, שעיקרה שיבה אל הטבע, אל הרגשת הטבע, פישוט עקמומיות שבלב ויישור סילופי רגש ומחשבה, הבראת הנפש והתרת תסביכים של חיי גיטו, של בית המדרש, של „המרה השחורה“, שעטפה את חיינו בגולת מזרח אירופה. קו המתיחות שבין רגש לשכל, ההתנגשות ביניהם, שליוותה את ספרות התחייה והייתה אחד מסימני ההיכר שלה, מתיחות זו והתנגשות זו כמעט שאין להם מקום בחווייתו, בראייתו של פיכמן, ואינה מתגלית גילוי של ממש ביצירתו. האם יש בזה משום סימן לחבל-הארץ שבו נולד, בו גדל ובו בילה את נעוריו? שהרי „האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו“, ופיכמן מעיד על עצמו:

„גְּזַלְתִּי מִחַיִּי אֶדְמָה מְחוֹנְנָת.

זָרָה כֵּל אֵיבָה לְנַפְשִׁי מְעוֹדָה“.

אדמה מחוננת זו היא אדמת בסרביה הדשנה, והסביבה היא הסביבה היהודית הבריאה, הפשוטה, התמימה, השלמה עם העולם ועם האלוהים. גידולו בנוף זה ובסביבה זו נתן את אותותיו לא רק במה שנוגע לאיבה ואהבה, אלא גם בשאר סגולות נפשיות ורוחניות שלו. בהירותו של פיכמן, פשטותו, יושר המחשבה וניקיון הדעת שלו, „העין הטובה“, שמקורה בשפע הרוחני, ומצד אחר הנהייה אחרי האידילי ואחרי האליגי גם יחד — כל זה יכול להתפרש כירושת מולדתו הראשונה, מולדת ילדותו ונעוריו.

ספרות ישראל בדורות האחרונים הייתה משופעת לא רק באסכולות אידיאולוגיות, בזרמים רעיוניים, אלא גם ב„נוסחאות“ וב„ניגונים“, שנבדלו זה מזה מבחינת האופי והמנטליות. זה היה ריבוי-גוונים שמוצאו שוני של רקע גיאוגרפי ואתני, אקלימיים ונופים נבדלים זה מזה, שבהם הייתה משובצת היצירה העברית, בזה גם נופים תרבותיים שונים שהשפיעו השפעה מכרעת על היוצרים העבריים שחסו בצלם.

ומי כפיכמן שחדר לרוחם של הנוסחאות השונים והגדיר ותיאר את „הניגונים“ של חבורת סופרי אודיסה עם „אמת הבניין“ שבידם ושל סופרי וארשה בעלי הניגון המיוחד, או „הרוחות המנגנים“. מותר אפוא להמשיך על פי זה ולשייך את פיכמן עצמו לנוף אחר, למנטליות המיוחדת של יהדות בסרביה, שאם גם נציגיה אינם מרובים, אבל חותם של ייחודי ועצמיות טבעי עליהם. נזכור את יהודה שטיינברג ואת ש' בן-ציון שקדמו לפיכמן וכמה וכמה סופרים שבאו אחריו.

הקו האופייני ביותר ביצירתו של פיכמן הוא אולי זה המציין את השפעת הגומלין בין השירה והפרוזה שלו, בין ההשראה והחוויה הפיוטית, הלירית, ובין ההגות והמחשבה. רפלקסיה דקה ישנה תמיד בשיר שלו, בייחוד בפואמות, שניגונן היסודי הוא לירי, ומאידך גיסא, נימה לירית-סובייקטיבית מלווה ומחיה ונוסכת אווירה מיוחדת על דברי הביקורת שלו, על דברי ההגות ובייחוד על מסותיו העדינות, המהוקצעות ומלוטשות — פניני יצירה והבעה בספרותנו.

זהו המיוחד שבו, האופייני שביצירתו, ובוזה היה משום סל־תחיה על לבבות יבשים ואמולים. דור התחיה, דור התחדשות רוח ישראל עמד בסימן של ניגודי ושל קרע בין שתי הרשויות, השירה והפרוזה. המאבק הפנימי הרוחני ביניהן גילם בתוכו את כל המהות של יציאה מעולם אחד לעולם שני. זה היה המאבק בין פרישמן וברדיצ'בסקי, מצד אחד, ובין אחד העם ובית מדרשו מצד אחר. והייתה זאת שאיפתו של ח"נ ביאליק להביא לידי איחוד ולידי השלמה בין שתי הרשויות האלה — בהגותו העמוקה והמבריקה „הלכה ואגדה“. בא פיכמן וגילם בתוכו, באישיותו וביצירתו, בפשטות עילאית מובנת מאליה, נתפסת כלאחר יד, את האחדות הזאת של היסודות השונים בנפש האדם, את הסינתזה שלהם ביצירה ובשאיפה אל הטוב שהוא יפה ואל היפה שהוא טוב. לא על־פי כוונת מכון ולא עפ"י תכנית ערוכה ומחושבת מראש, אלא בטבעו ובמהותו, במזגו הרך, בספקנות המעודנת והסולחת שבנפשו, באצילות האליגית שבו גילם את התהליך הזה של התחדשות רוח ישראל.

הקוואליפיקציה של אליגיות היא אולי המתאימה ביותר לרוחו וליצירתו של יעקב פיכמן. האליגיה עומדת באמצע הדרך, בין הליריקה ובין ההגות, היא בינת הלב, אינה נסחפת ברגש, במערבולת יצרים, ועינה נשארת פקוזה וגלויה לראיית המציאות, לביקורת ההווה, לבדיקת העולם. אך מאידך גיסא אין ראייה זו זועמת וזועפת, אין היא מכוונת לבידוש של מלחמה, אין היא מסתערת בהמת זעם ואינה פורצת גדרות. לא מטה זעם אלא מקל־נועם ביד האליגיה, ותוכחתה ומוסרה עוטים מעטה של השלמה ושל הבנה ושל סליחה, בעיקר של הכרת חולשות האדם וחולשות ההווה האנושית. וכזה היה פיכמן. דומגי, היחידי בספרותנו שלא היה כן־בנם של נביאים, אלא צאצאם של זקנים טוב־יטעם ומביני דבר. והיו כרוכים בו עצב־נעורים, געגועי נעורים וחלומותם, כמיהה לאהבה, ליפה, ומאידך, בינה של בגרות וטעם־טוב ליד ניסיון ופרי הסתכלות בחיים ובעולם. והרי קו זה מקביל לקו הראשון שאמרנו, המזיגה שבין השירה והפרוזה, בין הליריות וההגות, שהתאחדו בלבו של המשורר לחטיכה יצירתית מקורית ומעדנת.

נזכור הייתה המסה של פיכמן. לא מאמר, לא מסכת, לא עיון, אלא מסה — אותה יצירה סובייקטיבית-אובייקטיבית, שמגמתה להורות ולהנחות גם יחד, ללמד ולהדריך ועם זה לענג

ולשעשע, לשמח את הלב. ספרותנו כמעט שלא ידעה — והיא יודעת אך מעט עד היום הזה — את הסוג הספרותי של המסה, שאינו ניתן להגדרה מדויקת ואינו נכבל בכבלים של נוסחה יצירתית. הטיפוסי לספרותנו היה המאמר, ואף כתביו של אחד העם, גדול הפרוואיקנים בספרותנו, כמעט שאינם חורגים מתחומי משפט זה ותפיסה זו. המאמר מושתת על אשיות ההיגיון הקר, הוא תכליתי, פולמוסי, הוא דידקטי. לא כן המסה, שעליה ניתן לומר: „ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום, משחקת לפניו בכל עת, משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני־אדם.“ (משלי ה, י—לא). מבחינה זו הראשון הוא פיכמן, שנתן לנו את המסה להיות שעשועו, שעשוע נפשי־אינטלקטואלי, מהנה ומרגיע ועם זה מגרה את הכוח החושב שבנו. בכוח המסה שלו קירב לנו פיכמן מצד מסוים את הנושאים התנ"כיים הגדולים: את איוב ואת קהלת, את שיר־השירים ואת רות. במסה התנ"כית לימד להבין את המקרא הבנה שלב, להזדהות עם המוטיבים הנצחיים של חיי אנוש, אהבת אדם וסבלות החי, כפי שהם מתגלים בספר הספרים. דומני, שהוא היה הפותח בסוג ספרותי זה, שנתרחב בעקבותיו ומצא לו חסידים ויוצרים, שהמשיכו דרכו.

הוא הדין בביקורת. ה„ביקורת היוצרת“ היא כלי אומנותו של פיכמן. הוא משורר גם בביקורת, ותפקידו לא לגתח, לחלק לחלקים, לבדוק ולבלוש ולחטט, אלא כל הפצו להחיות את היצירה, להביאה אל הקורא כשהיא מרטטת ושופעת חיוניות, אחווה ודבוקה בנפש היוצר ובנפש המבקר כאחד. ה„ביקורת היוצרת“ של פיכמן היא ביקורת סינתטית, המעמידה את היצירה על מהותה הפנימית, מתוך הזדהות איתה. ומכאן השפעתה הסוגסטיבית של ביקורת זו על הקורא. לא תמיד יכול הקורא לומר, מה בדיוק, או מה במיוחד למד מן הביקורת, מה לקח את לבו ואחרי מה הלך שבי — אבל תמיד מלווה אותה, את הקורא, הרגש כי היצירה ניתנה לו מתן שני, בשלמותה, בחיותה, בחייופייה ובערכה. הקורא יוצא מאת המבקר לא תוהה ונבוך ומפקפק, אלא נרגע, עשיר ברוחו, בעל נכסים ובעל הנאה. הוא, הקורא, נעשה בזכותו של המבקר שותף ליצירה, בן־לוויה שלה, בעל ברית שלה.

בכוח קסמים אלה שאף פיכמן להחיות גם את ספרות ההשכלה, להעמידה על התוך שלה ולשמרה מביטול ומזלזול, כמנהג הרווח אצלנו לא מעט.

אולם את כל כוח אהבתו והזדהותו גילה ביחסו לשירת ביאליק. היא הייתה עמוד־האש שליווה אותו בכל דרכי יצירתו, היא הייתה בשבילו מקור השראה ויניקה וניחומים — וכל זה למרות השוני הרב, למרות ההבדל המנטלי והאינטלקטואלי היסודי שבינו ובין משורר התחייה הגדול. אפשר לומר, כי מכל בני הלוויה של ביאליק, שהלכו אחר, או שבאו בסמוך אחריו, היה פיכמן השונה ביותר, העצמי ביותר, אולי ה„מורדני“ ביותר. בזה ניתן אולי להסביר גם את העובדה, שמכל פליאדה זו נעשה הוא הקרוב ביותר לדור החדש, המקובל ביותר על חוגי הצעירים, על המהלך החדש והנוסח החדש בספרותנו. עובדה זו אינה אפוא רק תוצאה של גמישותו הרוחנית של פיכמן, של עינו הטובה ויחסו הלבבי לכל נצנוצי יצירה, בכל סגנון ובכל אסכולה — אלא היא גם תוצאה של עצם מהותו הרוחנית, שהייתה אוניברסלית יותר מאשר פרטיקולרית, ואם מותר לפרש: היא הייתה אנושית כללית יותר מאשר יהודית.

וכמה סימנים מעידים על כך גם בשירתו וגם בפרוזה שלו.

ומכאן מעבר להתבוננות בסגנונו של פיכמן ולהערכתו. אחרי מותו של פיכמן כתב

נתן א':

„וַצַּמְנוּ עִם קָהֵל מְלִיךָ,

צַעֲדָה, כְּנִפְרֶדֶת מִמֶּךָ, כְּרֹאֶה וְאֵינָה נְרָאִית,

הַעֲבִירִית הַיָּפָה שֶׁכִּתְבָּהּ, זִינָה נְשֵׂאוֹ אֶחָרֶיךָ

כְּתָר־שִׁיר וְדָכְרִים אֶחָדִים — — —

העברית היפה שכתב" משקפת במילואן את הסגולות הנפשיות שלו, את פי-ירוהו, את בהירותו, את פשטותו ואת חנו — את המהות הרוחנית של המשורר ושל המבקר. פיכמן לא היה "בעל נוסח" בלשון. אבל הוא היה בעל סגנון מופתי. מן הראוי להתחקות פעם על המלחמה התרופה, הגלויה והמסותרת שבין "נוסח" ובין "סגנון" בספרותנו החדשה. התחקות כזאת תחייב אותנו להתבוננות מעמיקה, ואפשר שתביא אותנו למחשבות רחוקות ומרחיקות ע"ד התכונות הלאומיות של ספרותנו, ע"ד היחס למקורות הראשונים של יצירתנו, ע"ד ה"מזרחיות" של לשוננו ויצירתנו וכדומה. כאן רק נאמר, כי סגנונו של יעקב פיכמן, בהתאם לתכונות האוניברסליות, שרמזנו עליה למעלה, הוא סגנון נקי מ"נוסח", מ"מליצה", אין בו גיבוב של הידור ושל קישוט ושל רמזיות וזכר-לשון וכדומה; אין בו קשר מיוחד וגון-תורשה של תקופות, היא אדיקוואטי ובהיר "כימי-שמש". ועם זה הוא ריתמי, חי וער, שוטף ונמרץ גם בפרוזה שלו. לשונו מענגת ומהנה אותנו בתנועה שלה, תנועה אלאסטית, קלה ונוחה. יש שתלויים בה עדיים דקים, כגון:

"כל הפסולת הזאת של הויתנו עשויה ברגע אחד של זכות להישרף כנעורת באש הנפש המתנערת מאבק חייה ודאגותיה הקטנות" (בית היצר, עמ' 268).

אולם לא הם עיקר ולא הם החלק האופייני של סגנונו. עיקרו הבהירות, הצלילות, והשלמות מצד אחד, והניגון הריתמי שלו מאידך גיסא. גם בסגנונו באו לידי מציגה הרמונית בהירות מחשבה, הגות מדויקת עם חמימות, רוך ומילודיות של נפש משורר. סגנונו של פיכמן יכול אפוא לשמש כדוגמה וכמופת של הזרם הריאליסטי בספרות העברית החדשה, דוגמה מתנכת ומאלפת. ואם תחית הלשון אין פירושה רק חידוש מלים וניבים, הרי חלקו של פיכמן בחידושה של הלשון ובתחיתיה גדול וחשוב מאד, וזכות "העברית היפה שכתב" תהא שמורה לו כזכות חיה שתמשיך את שפעה ואת השפעתה גם בגלגולי זמנים ומועדים שיבואו.

וכך אנו יכולים לסכם בהבלטת הערך החינוכי של יצירת יעקב פיכמן. יצירתו בשרי, במסה, בביקורת, בפרוזה הקטנה הלירית שלו. הוא היה מחנך לא רק בספרי הלימוד והקריאה שחיבר בשביל בני הגעורים, ושבהם שם לו מטרה מפורשת וברורה להדריך את הקורא הצעיר להבנת אמת ולהנאת אמת מיצירות מופת — בעצם היותו, ברעננותו, ביושר המחשבה ובכנות הרגש היה משום חינוך לדור שעמד על סף מלחמת התחיה והתקומה.

ולא רק העברית היפה הלכה אחרי מיטתו, כי אם כל הספרות העברית ליוותה בצער ובגעועים את אחד ממיטב יוצריה ואוהביה, את אחד מאביריה האצילים והעדינים ביותר.

ב. הא' טור-סיני: המליאה הטילה על ועדה לברר מונחים אחדים ממונחי חוק החברות ויפתה את כוחה להחליט עליהם החלטה סופית. וכן יפתה את כוחה של ועדה אחרת להחליט בענייני דקדוק אחדים. לפניכם רשימת ההחלטות בבעיות הדקדוק¹, ואלה אינן צריכות אישור נוסף. ההחלטות נתקבלו בוועדה פה אחד. ברשימת מונחי חוק החברות, במקום שלא יכולנו להגיע להכרעה סופית, השארנו את הדברים בצ"ע ומחקנו אותם לפי שעה מן הרשימה².

ברשימות מונחי המכס והבלו כתוב לפי טופס, שהובא להדפסה ע"י משרד המשפטים, המונח לְשִׁמּוֹן, ואילו בטופס, שאושר במליאה כתוב: לְשִׁמּוֹן. הייתה כאן טעות, ועלינו לברר, מה הייתה כוונת הוועדה, ולפי זאת ייקבע המונח.

1. ההחלטות מתפרסמות בראש כרך זה, עמ' 12.

2. הרשימה מתפרסמת בראש כרך זה, עמ' 7-8.

הא' איתן: לצערי נפלו שתי טעויות בעניין זה. בישיבה הי"ח של המליאה הוחלט על המונח רשימוֹן — טופס, שסוחר המביא סחורה מתו"ל ממלא ומגיש לרשות המכס — entry באנגלית. הוועדה, שעיבדה את הרשימה, החליטה לְשִׁמּוֹן, אבל בוועד המינוח נקבעה הצורה לְשִׁימוֹן. המליאה קיבלה זאת בלי דיון, אלא שמן הראוי היה להביא דבר זה לדיון במליאה, כיוון שחל כאן שינוי אחרי החזור, וכיוון שהצורה „רשימוֹן“ מקובלת בממשלה בהוראה אחרת, כתרגום למלה האנגלית gazetteer, היינו רשימה של שמות גיאוגראפיים, המצורפת למפה. הטעות השנייה הייתה, שבטופס, שהוגש למשרד המשפטים לשם פרסום ברשומות, נכתב לְשִׁמּוֹן, כהצעה הראשונה של הוועדה, ולא לְשִׁימוֹן, כהחלטת המליאה. רצוי אפוא, שמליאת האקדמיה תחליט ותבחר בין לְשִׁימוֹן ובין לְשִׁמּוֹן. אם תאושר הצורה „רשימוֹן“, תהייה למלה שתי הוראות, כאמור.

הא' ייבין: אין כל חשש מפני השימוש הכפול של „רשימוֹן“.

הא' טור־סיני: כמו שהעיר הא' ייבין — אין כל סתירה בכך. המלה „רשימוֹן“ היא כ„מחירון“ — רשימה של מחירים וכמו „שְׁאֵלוֹן“ (לא „שְׁאִילוֹן“ בגלל האל"ף). כאן רשימוֹן של מחירים, וכאן רשימוֹן של שמות. המלה לְשִׁמּוֹן, לדעתי, אינה באה בחשבון. הא' בן־חיים: ההחלטה לא נתקבלה בהיסח הדעת. ועד המינוח שקל את כל הנימוקים והביא לפני המליאה את הצורה „רשימוֹן“ — וזו נתקבלה. נראה לי, שפה הייתה טעות במסירה, ויש לתקנה בדרך אדמיניסטרטיבית. הגב' גרבֵל: אם מחירון הוא רשימת מחירים, הרי יוצא, שרשימוֹן פירושו רשימת הרשימות.

הא' טור־סיני: מודה אני, שלשם יצירת מלה אנו יכולים למצוא רק רמז בלבד במלה אחרת. הצד השווה הוא בזה, שמחירון הוא קיצור רשימות של מחירים; וכאן הרגשת השפה היא, שהמלה היא שאלון שמשמש רשימות.

הא' שלי: אם המליאה רואה להחליט בשאלה זו מבחינתה הפורמאלית בלבד, היינו על יסוד ההצבעה בישיבה הקודמת — אין לי לומר דבר. אך אם יש כוונה לבדוק את המונח שנית, ברצוני להעיר, כי entry כאן איננו רשימה של סחורות; זהו שאלון נרחב, העונה על הרבה שאלות אחרות, ובוה הוא נבדל מן „רשימוֹן“ של מקומות גיאוגראפיים, המכיל שמות בלבד. אם פוסלים לְשִׁמּוֹן, צריך לקבוע מונח אחר מתאים. אך אם תחליט המליאה לקיים „רשימוֹן“ דווקא — וזה לא היה ברור לגמרי, לי ולאחרים, מן ההצבעה הקודמת — ייעשה רצונה של המליאה. אכן, בינתיים נתקבל „לְשִׁמּוֹן“ בחוק על ידי הכנסת ואינו יודע, איזוהי הדרך לשנות בו.

הא' בן־חיים: על מה נצביע? האם על אחת משתי המלים, או אם יש לשנות את ההחלטה הקודמת?

הא' טור־סיני: אביא את העניין להצבעה בצורה זו:

היש צורך לערער על המלה „רשימוֹן“, כמו שהחליטה עליה המליאה, ולדון בעניין מחדש?

בעד חידוש הדיון לא הצביע איש.

המונח „רשימוֹן“ נשאר בתוקפו.

ג. לנשיא האקדמיה נבחר הא' טור־סיני.

לסגן הנשיא נבחר הא' יעקב כהן.

לוועד המינוח נבחרו האדונים ייבין, כהן, פֶּאִיאַנס,

קוטשר (יר"ל), רבין.

לוועד הדקדוק והמילון ההיסטורי נבחרו האדונים בן-חיים (י"ר), בנעט, ברגרין, קוטשר, שירמן.

לוועד הפרסומים נבחרו האדונים בן-חיים, הזז, סדן, פולוצקי (י"ר), ריבלין.

לוועד האמרכלי נבחרו האדונים ייבין (י"ר), מלמד, פרץ, ריבלין, שלי.

חברי המנהלה הם אפוא האדונים טורסיני, כהן, בן-חיים, ייבין, פולוצקי, קוטשר.

ד. הא' טורסיני: ע"פ החוק דרוש דיון ראשון על בחירת חברים נוספים. בוועדה המכינה, שדעתה אינה מחייבת אתכם, אמרנו שלא לבחור ברגע זה בחברים יועצים נוספים. אבל דבר זה ישתנה, אם ייבחר חבר מתוך אלה שהם חברים יועצים כיום, ויש לחשוב יפה, מי ראוי להיות חברי ועץ. דרישותינו צריכות להיות חמורות, מאחר שהחלטנו על מתן זכות הצבעה לחברים היועצים.

רצוי לבחור גם הפעם חבר אחד מחו"ל. בראשית השנה הבאה אביא לפניכם את ההצעה הבאה: החוק מרשה לנו לבחור ב-23 חברים. הואיל וחברים שבהרנו מחו"ל אינם יכולים להשתתף בעבודה פה, בדעתי להציע, שמספר זה של 23 ייחשב רק מתוך אלה הנמצאים בארץ.

הא' בן-חיים קורא מן התקנות על דרך בחירת חברים. הא' טורסיני מציע לבחור לוועדה לבדיקת כשרותם של המועמדים לחברות באקדמיה את האדונים כהן, בן-חיים, ייבין.

ההצעה נתקבלה.

הא' ייבין: כל זמן שלא ניתנה לנו רשות לבחור 23 חברים מלבד החברים מחו"ל, אסור לנו לבחור בחברים מחו"ל.

הא' שירמן: האם האקדמיה יכולה להעיד, שהבחירה של חברים מחו"ל הועילה לאקדמיה?

הא' טורסיני: בהתאם למדיניותה של מדינת ישראל כולה אין אנו רוצים לצמצם מוסד תרבותי גדול כאקדמיה לארץ. ע"י בחירת חברים בחו"ל אנחנו מונעים גם הקמת אקדמיה שנייה בחו"ל ושומרים על איחוד. אני מקווה, שבעוד שבועות אחדים תאושר ההצעה בעניין הוספת חברים מחו"ל. הכוחות מחו"ל משתתפים בעבודתנו בדרכים שונות, ואנו חייבים לשתף אותם.

הא' שירמן: אין אנו כאקדמיות אחרות בחו"ל. אנו בוחרים מתוך הנחה, שהחבר מחו"ל יבוא פעם לארץ.

הא' טורסיני: לנו יש קשר עם התפוצות.

הא' שירמן: לפי המצב שנוצר באקדמיה יש לבחור בחברים שהם סופרים.

הא' אורבך: היה זה משגה מלכתחילה, שלחברים מחו"ל לא נמצא סטאטוס מיוחד, ולכן אין להמשיך כרגע בבחירת חברים מחו"ל. יש להחיש את הדיון עם הממשלה לסידור העניין.

הא' ריבלין: היהדות שבתפוצות ובישראל הרי הן חלקים של עם אחד, ובלי ספק חשוב שיהיה הקשר שלם עם כל ישראל. והיה טוב מאוד, אילו היו בתוכנו גדולים, שעליהם אי אפשר לפסוח. יש למצוא את הראויים ואת הגדולים ביותר, שיהיה הדבר לכבוד לנו ולהם.

הא' קוטשר: אני תומך בהצעת הנשיא. אילו היינו מתלבטים, במי נבחר מאנשי הארץ ובמי לא, אפשר היה לוותר על הצעה זו. אבל לא ידענו את מי נציע כאן.